

סולמות נוספים

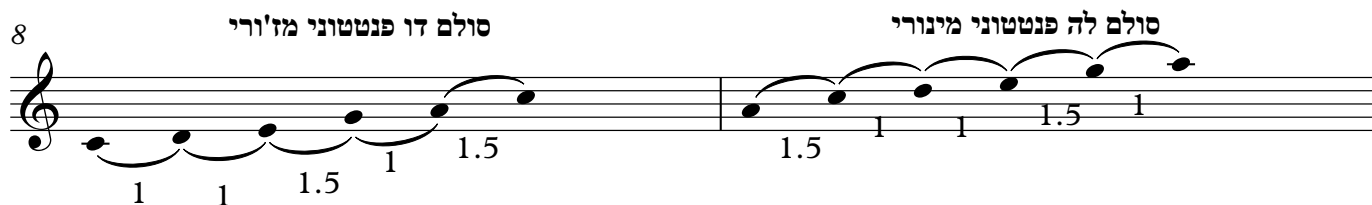
שטייגר (מנהג בידיש)
במוזיקת כלייזמר הסולמות נקראים "שטייגרים"
אחד מהם נקרא - "אהבה רבה"

מקאם (מקום בערבית)
במוזיקה מזרחית הסולמות נקראים "מקאמים"
אחד מהם נקרא - חיג'אז

סולמות פנטטוניים

פנטה - 5 ביוונית - סולם בעל 5 צלילים (שימו לב שהצליל השישי הוא למעשה חזרה על הראשון)

היחס שלמדנו בין המז'ור למינור נשמר - אם נתחיל את הסולם מצליל מספר 6 של הסולם המז'ורי נקבל את הסולם המינורי, גם בסולמות פנטטוניים.

בגלל שיש בסולם מעט צלילים נוצרים מרווחים גדולים יותר, זהו למעשה "סולם חלקי".

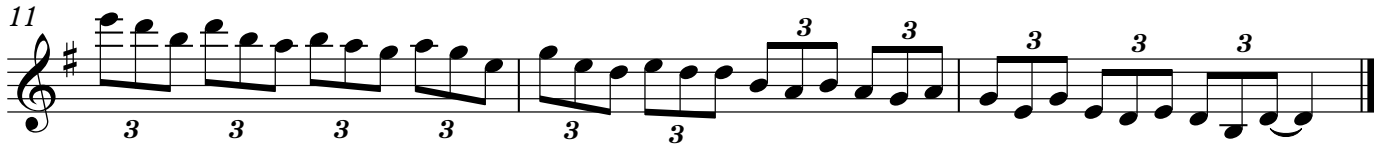
ה"צבעים" השונים של הסולם הפנטטוני

2

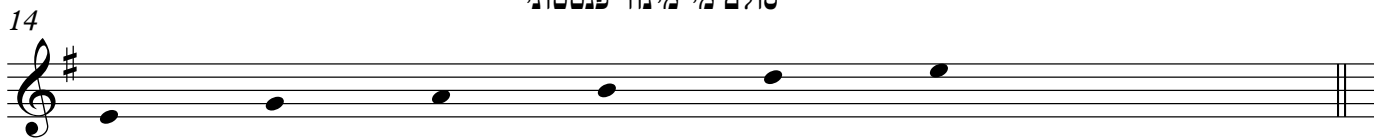
הסולם הפנטטוני הוא סולם שמופיע בסגנונות רבים - הוא מוכר לנו בעיקר מבלוז ורוקנרול, נעשה בו שימוש כמעט בכל סולו גיטרה ברוק הקלאסי, והוא סולם מרכזי במוזיקה עממית ממקומות שונים בעולם - מוזיקה מהמזרח הרחוק, סינית ויפנית לדוגמה, ומוזיקה עממית אירופאית ואפריקאית. בנוסף, נעשה בו שימוש במוזיקה קלאסית מתחילת המאה ה-20.

<https://youtu.be/lsZG7n7ries?t=109> Led Zeppelin - Good Times Bad Times 2:02

סולם מי מינור פנטטוני בירידה בסקוונצה בסולו גיטרה של ג'ימי פינג'

סולם מי מינור פנטטוני

במוזיקת בלוז ורוק במקרים רבים נוסף צליל עובר בין צלילים 4 ו 5 לסולם הפנטטוני המינורי

Sunshine of Your Love - The Cream - https://www.youtube.com/watch?v=y_u1eu6Lpds

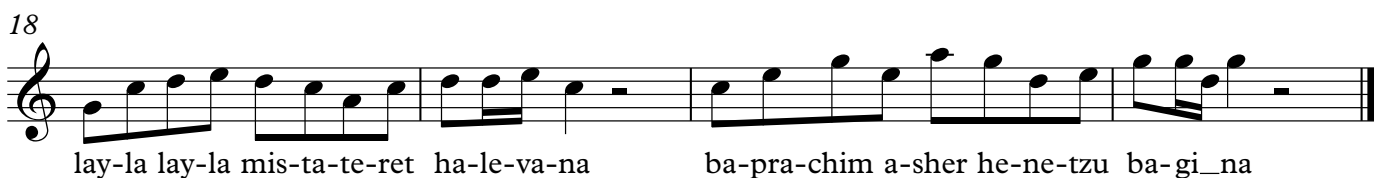
הריף המרכזי (תפקיד רפיטיבי קצר) בנוי מסולם בלוז - רה מינור פנטטוני עם תוספת של צליל בירידה.

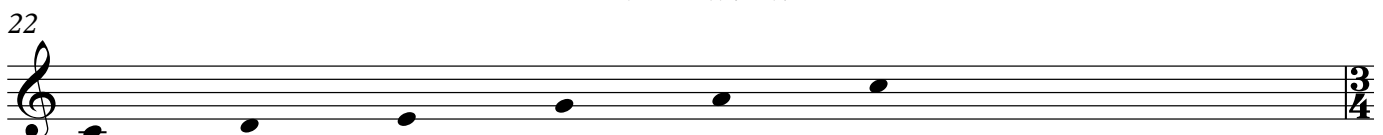
רה "בלוז" זהה למינור פנטטוני עם צליל נוסף בין צלילים 4 ו 5

פזמון ליקינתון - המלחינה רבקה גווילי חשבה שמקור המילה יקינתון הוא מהמזרח הרחוק, (למעשה מקור המילה הוא מיוונית) ולכן היא הלחינה את השיר של לאה גולדברג בסולם פנטטוני.

<https://www.youtube.com/watch?v=byStn-aqci8> גרסה בסגנון הודי של ליאורה יצחק

דו מז'ור פנטטוני

קלוד דביסי - הנערה עם שיער הפשתן - (La Fille aux Cheveux de Lin)

בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 המלחינים הקלאסים החלו להתשש בסולמות נוספים פרט למז'ור ולמינור, ביניהם הסולם הפנטטוני

<https://www.youtube.com/watch?v=gy65UdvuHYk>

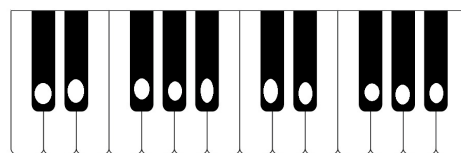

26

שימו לב
לסימני ההיתק

סולם מי במול מינור פנטטוני
רק הקלידים השחורים בפסנתר

צלילי הסולם מי במול מינור פנטטוני

Hoodna Orchestra & Ester Rada - na nu nay

במוזיקה אפריקאית בכלל ואתיופית בפרט יש שימוש נרחב בסולמות פנטטוניים, ובמשקל של שש שמיניות. בדוגמה הבאה אפשר לשמוע שיתוף פעולה של אסתר ראדה עם Hoodna Afrobeat Orchestra - הרכב ישראלי שמנגן מוזיקת אפרוביט - סגנון מוזיקה אפריקאי מודרני שהתפתח בשנות ה-70.

הם מבצעים שיר אתיופי עממי בשם Na Nu Nay שהתפרסם בארץ כנעשה בו שימוש בשירו של עידן רייכל - "ממעמקים".
 אסתר ראדה וההודנא - <https://www.youtube.com/watch?v=Wkepk90pbsk>
 עידן רייכל - <https://www.youtube.com/watch?v=kmW2yAYhMmM>

30 0:12 בתווים - פתיחה אינסטרומנטלית של כלי הנשיפה

35

סולם סי מינור פנטטוני

סולמות סימטריים

סולם כרומטי

סולם אשר מכיל את כל 12 הצלילים האפשריים ובנוי ממרווחים של חצאי טונים

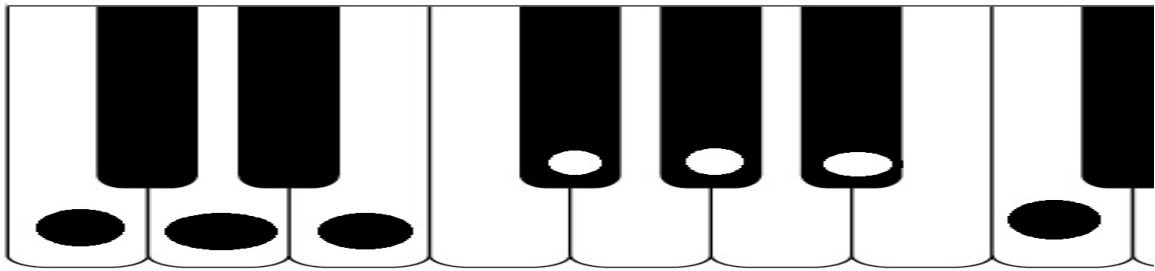
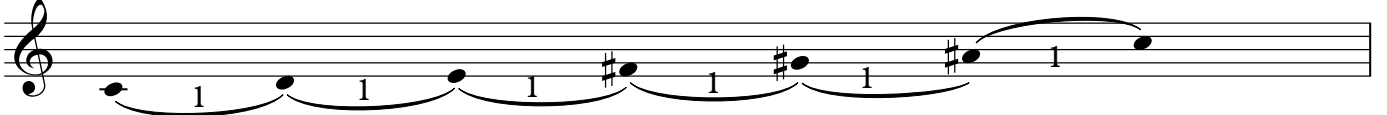
39

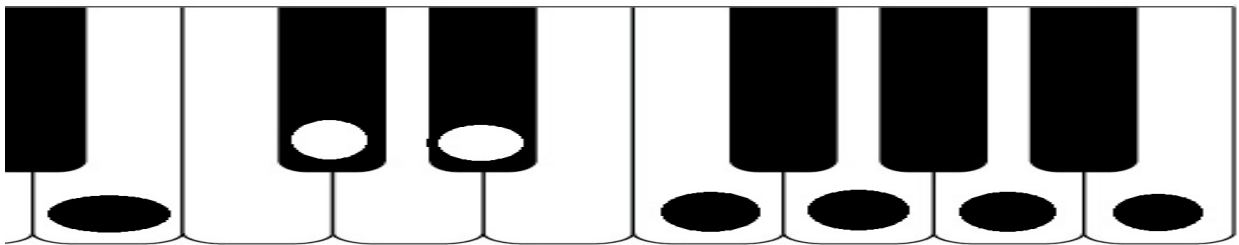
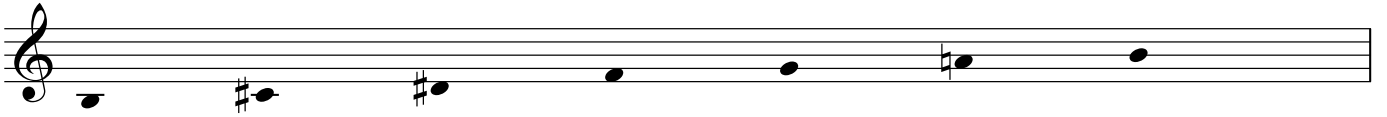
סולם הטונים השלמים (נקרא גם סולם מוגדל)

הסולם בנוי מ6 צלילים במרווחים קבועים של טון אחד, ויש לו אופי חלומי ואווירתי. בגלל שהוא בנוי ממרווחים שווים יש רק 2 סולמות אפשריים - אחד מתחיל ב'דו' והשני מתחיל ב'סי'. אקורד הטוניקה שלו הוא מוגדל ולכן הוא דיסוננטי.

40

41

Stevie Wonder - You Are The Sunshine Of My Life - https://www.youtube.com/watch?v=3wZ_b_uUAdQ

42

שימוש בסולם הטונים השלמים בפתיחה

סולם אוקטטוני (נקרא גם סולם מוקטן או סימטרי)

סולם אשר בנוי מ-8 צלילים במרווחים קבועים - טון וחצי טון
 בגלל המבנה הסימטרי שלו קשה לשמוע טוניקה ברורה ולהבין איפה הוא מתחיל ואיפה הוא נגמר
 (וכך גם לגבי סולמות סימטריים אחרים)
 אקורד הטוניקה שלו הוא מוקטן ולכן הוא דיסוננטי. נעשה בו שימוש במוזיקה קלאסית מודרנית ובאלתור בג'אז.

Radiohead - Just

<https://www.youtube.com/watch?v=Qnk4jiWamm4>

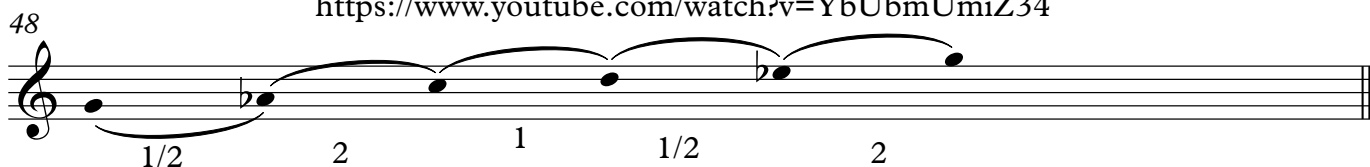
עלייה בסולם אוקטטוני בפתיחה

סולם נוסף ואחרון - פנטטוני אתיופי - טזטה

סולם פנטטוני שונה, עם מרווחים שונים, ועם אווירה שונה.
 ניתן לשמוע אותו בקטע הבא של Hoodna Afrobeat orchestra
 סולו חליל של אילון טושינר, המורה לסקסופון מתחיל ב-0:32

<https://www.youtube.com/watch?v=YbUbmUmiZ34>

משימות -

1. נגנו את כל הסולמות שלמדנו, ביחרו סולם אחד שאהבתם ונסו לאלתר או לכתוב מנגינה קצרה באמצעותו.
2. המציאו סולם חדש משלכם, בנו אותו ממרווחים לפי בחירתכם ונסו ליצור סולם עם אופי שאתם אוהבים.